

суб'єктів освітнього процесу для досягнення законодавчо визначеної мети освіти шляхом змін у світогляді, уявленнях, ідеалів, переконань, міжособистісних стосунків, норм і правил життєдіяльності, цінностей і вірувань, комунікацій, моделей і взірців поведінки в колективі закладу ЗСО. *Особистісно-когнітивний компонент* моделі визначає спільні погляди на сенс людського життя, діяльність і культуру, процеси пізнання, створює підґрунтя для міжособистісної взаємодії та соціальної адаптації; *аксіологічний компонент* представлено гуманістичними, особистісними та організаційними цінностями; *мотиваційно-комунікативний компонент* розкриває мотивацію щодо впровадження інновацій і способи поширення інформації; *діяльнісно-поведінковий компонент* поєднує в систему всі види діяльності суб'єктів освітнього процесу закладу освіти, співпрацю, партнерство, кооперацію, командну роботу, підґрунтям яких є спільні організаційні цінності, що забезпечують її ефективність, розвиток і конкурентні переваги, визначає соціально прийнятні моделі поведінки, надає зразки діяльності та поведінки для наслідування.

Встановлено, що найбільш проблемним в організації управління є «взаємовідносини», рівнем яких не задоволені або задоволені частково разом із тими, хто утримався від відповіді, 57,92 % опитаних, «співробітництвом» – відповідно – 55,21 %, «умовами роботи» – 53,54 %, які є детермінантами таких характеристик організаційної культури як «залученість» та «узгодженість», що впливають на досягнення місії й сприяють розвитку організаційної культури.

Пошук причин виявленого стану організації управління діяльністю закладу освіти зумовлює необхідність проведення «клінічного дослідження» організаційної культури як базису інноваційного розвитку закладу та всебічного розвитку особистості для трансформаційних змін таких характеристик організаційної культури як місія, адаптивність, узгодженість і залученість суб'єктів освітнього процесу й співпраці, які мають суб'єктивний характер і найбільше впливають на ядро організаційної культури (цінності, вірування та очікування), світогляд, поведінку, міжособистісні стосунки і взаємодію в колективі, на процеси внутрішньої інтеграції систем і процесів, гнучкість структур, адаптацію суб'єктів освітнього процесу до умов війни й трансформацію закладів освіти до особистісних запитів й потреб, демократичних цінностей і змін у зовнішньому середовищі.

Організаційно-правові умови державно-громадського управління закладами освіти на засадах партнерської взаємодії: реалізація на практиці

*Б. Г. Чижевський,
кандидат педагогічних наук,
провідний науковий співробітник
відділу економіки та управління
загальною середньою освітою
Інституту педагогіки НАПН України;
Заслужений працівник освіти України.*

За підсумками апробації і впровадження субмоделі «Організаційно-правові умови державно-громадського управління закладами загальної середньої освіти на

засадах партнерської взаємодії» встановлено, що реалізація на практиці законодавчо закріплених організаційно-правових умов державно-громадського управління закладами освіти у сучасних умовах розвитку демократичної, суверенної, соборної, безпечної, незалежної України, дотримання норм, прав і обов'язків і вимог до об'єктів і суб'єктів освітнього підтвердила, що *суттєво змінюється роль держави* – вона стає демократичним регулятором суспільних відносин, гарантом і захисником інтересів і прав кожного громадянина; означені умови гарантують дотримання законності, відповідальності, гласності та прозорості прийняття і реалізації управлінських рішень через *розгалужену систему освітнього законодавства*, яка відповідає вимогам демократичної держави, громадянського суспільства й чітко *регулює права і обов'язки учасників* суспільних відносин, освітнього процесу, спільність інтересів усіх членів суспільства, забезпечує високий рівень правової та управлінської культури і наявність важливих правових соціальних, економічних, політичних і правових гарантій: у сучасних умовах *роль державно-громадського управління на засадах партнерської взаємодії є ключовою*, оскільки надає можливості здійснювати цілеспрямований, комплексний, скоординований вплив на освітній та управлінський процеси; *законодавство передбачає можливість реалізації різноманітних моделей* формування, розвитку сучасних інноваційних моделей управління, державно-громадського управління закладами загальної середньої освіти на засадах партнерської взаємодії як демократичної моделі керівництва.

Обґрунтовано, що в умовах реформування загальної середньої освіти, децентралізації влади та управління освітою, *виникла нагальна потреба надання більших прав суспільному сектору* впливати на освітні та управлінські процеси, брати активну участь у державно-громадському управлінні освітою та закладами освіти на засадах партнерської взаємодії.

Виявлено у процесі аналізу фактичний стан законодавчо-нормативної бази загальної середньої освіти та підтверджено під час упровадження субмоделі, що всі, без винятку, *структури самоврядування* у закладах освіти і на всіх рівнях управління освітою *мають лише право дорадчого голосу*; *ні в одному тексті статей законів не задекларована* напряду партнерська взаємодія між суб'єктами державно-громадського управління, *не передбачена фінансова, матеріально-технічна підтримка* діяльності самоврядних організацій, *проголошувалося лише про необхідність залучення* громадськості, рівноправність у співпраці тощо; до цього часу *не розроблені механізми* залучення до управління освітою та закладами освіти представників суспільства, громадських та приватних структур; *відсутні механізми реалізації* державно-громадського управління закладами загальної середньої освіти на засадах партнерської взаємодії.